

תהילים ו'היהודי הפשוט'

(מתוך פרויקט 'הספר שלי', מוסף 'שבת' מקור ראשון)

כשקיבלתי את ההזמנה להשתתף ב"מבצע" הספר שלי, הרגשתי מיד כמה נפלא הוא הרעיון נפלא, אך בלתי אפשרי! כיצד אפשר לבחור ספר אחד? היתכן לבחור בין הרמב"ם לר' נחמן, הרמב"ן על התורה, או אחד ממפרשי אגדות הש"ס? הראי"ה קוק או הרי"ד סלובייצ'יק? התבקשנו לקחת ספר אחד, ביקשו ממני משהו נוסף, בקשו שאבחר ספר שממנו אשאב שייתן לי כוח בעת צרה או ברגעים קשים. אני מקנא במי שיש לו ספר כזה או על פנים יודע את שמו. בסופו של דבר החלטתי שאם אהיה מוכרח לבחור, תוך איום עם אקדח על הרקה, אבחר בראי"ה קוק, אבקש לבחור את הקטעים שמדברים אל לבי יותר מאשר אל מוחי, מדביק אותם, כאילו הופך אותם לספר משלי, ולוקח. אלא שעד מהרה חזרו אלי תמונות מן העבר שאינני מסוגל לשכוח, והשתיקו את הרהורי. ב'תהילים'. מעשה שהיה, כך היה. לפני שנים רבות, כשהכינרת המזרחית הייתה תחת שליטה סורית, לקחנו אהובתי ואני סירת מנוע, כדי "לטייל" במימי הכנרת. אשתי נכנסה לים, שחתה אחרינו, ואני נהגתי אחריה בסירה. והנה הסכנות כולן התנפלו עלינו. מנוע הסירה הפסיק לעבוד, הרוח דחפה אותנו למזרח הכנרת והגלים הלכו וגבהו. הצלחתי ברוך השם, להדליק שוב את המנוע ולעזור לאשתי לעלות לסירה. אך הרוח החזקה המשיכה להשתולל, לכיוון המזרח. בינתיים הגיעו ב"ה משכירי הסירה עם סירה חזקה יותר, ועזרו לנו. מאז ובמשך לא מעט זמן, אמרתי כל יום עשרה פרקי תהילים כמעין קרבן תודה להקב"ה. אני זוכר שיום אחד הייתי יחד עם פרופ' אביעזר (אבי) רביצקי, אי שם בצבא, (רבש"ע אנא הושיעה נא, שלח לו רפואה שלימה, אפילו אם תצטרך לעשות עבורו נס). שנינו היינו אז מרצים, מאמינים שאנו בעלי תחכום לא מבוטל, עם לא מעט שנים של דיונים מלומדים על "מחשבת ישראל". כשהלכנו לישון, ראה אותי אבי אומר תהילים, והוא שאל אותי על כך. עניתי לו, 'אני אומר תהילים כמו יהודי פשוט'. הוא צחק וענה לי, מי שאומר 'אני אומר תהילים כמו יהודי

פשוט' איננו יהודי פשוט'. אבי היקר ! תאמין לי אמרתי תהלים כיהודי פשוט. הלוואי והייתי יכול לשמור על פשטותו של אותו יהודי. הזמן האכזר עשה את שלו. כמה פעמים התחלתי את האמירה מחדש. הפעם תוך ניסיון לקרוא את הטקסט תוך שאני נעזר באחד הפרשנים. כעת, כשהחלטתי שהספר אותו אני לוקח עימי הוא ספר תהילים, בחרתי דווקא בעותק שהודפס עם פירושו של ר' שמשון רפאל הירש (ר' שר"ה). דרך אגב, הוא יצא בהוצאת 'מוסד הרב קוק', כלומר שלא עבר את הצנזורה שעברו הרבה כתבים של הגאון הזה בהוצאות החרדיות. חכמי המזרח אירופה אמרו עליו: תלמידיו אומרים גמרא ולומדם תהילים. נניח ! אהבתי את ספרו בעקבות רעיון שהקסים אותי מיד : ספר תהילים לימד אותנו – היהודים איך לבנות סידור, אבל גם לימד את כל העולם להתפלל. גם את העולם שממזרח ? אולי לא. אך מילא ! העולם המערבי הוסיף לספר תהילים את המוסיקה, המוסיקה שתהא תקפה עד שתחזור זאת של הלויים, או יורשיהם הישראלים

הרבה יש בך, ספר תהילים שלי. פרקי ההיסטוריה הם חשובים, אך אני זקוק לפרקים המדברים אל תוככי נפשי, ובייחוד את אלה שמבקשים מהקב"ה הַסֵּלֶחַ לְכָל עֲוֹנֵי הָרֶפָא לְכָל תַּחֲלוּאֵיכִי (קג, ג) סליחה על שגיאותיי וחטאי.

ואולי הערה אחרונה שקיבלתי ממך. כשאני כותב על השואה, ובייחוד כאשר אני נזכר או שומע שוב את אלו המנסים להסביר את השואה על בסיסי חטאינו, מופיע לפני פסוק אחר של תהלים (מד, כג): "כִּי עָלִיד הָרָגְנוּ כָּל הַיּוֹם, נַחֲשָׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה". עָלִיד הָרָגְנוּ ! עליך ! דווקא כי היינו שומרי מצוות, או סתם יהודים פשוטים !